

Küresel iklim değışiklikleri ve artan ticaret alışverişı – yeni bitki zararlılarının girişı ve yerleşmesi için bir ön koşul

Автор(и): М. Лагинова

Дата: 27.11.2018 Брой: 11/2018

Bitki sağlığının tarımsal üretim, ormanlar, ekili alanlar, doğal ekosistemler ve biyolojik çeşitlilik için öneminin farkında olarak, dünya çapındaki dikkat, yeni, bilinmeyen zararlılar ve geçmişte önemli kabul edilmeyenler tarafından neden olunan çok sayıda salgın üzerine odaklanmıştır. Küresel ticaret ve iklim değışikliği koşullarında, diğer kıtalardan artan ithalat hacmi, yabancı istilacı türlerin girişı için artan bir risk anlamına gelmektedir.

Dikim materyali, kesme çiçekler, meyve ve sebzeler, kereste ve yetiştirme ortamı olarak toprak, yeni zararlıların girişi için ana yollardır ve en büyük payı süs bitkilerinin ithal dikim materyali oluşturmaktadır. Yeni bir bölgeye girişlerinden sonra, bazı türler hızla değişen yaşam ortamına uyum sağlar, kısa bir süre içinde gelişir ve yayılır, ilgili üretimi tehlikeye atar ve ekonomik kayıplara neden olur.

Değerlendiriciler ve bu riskleri yönetmekten sorumlu olanlar arasında geliştirilmiş iletişim yoluyla, yeni fitosaniter tehditlerin ortaya çıkma riskini belirlemek ve değerlendirmek için hızlı, etkili ve sağlam bir sisteme ihtiyaç vardır; amaç bu riskleri kabul edilebilir bir seviyeye indirmektir.

Ayrıca, yeni zararlıların oluşumunu daha erken bir aşamada tespit etmek ve tahmin etmek, aynı zamanda bitki sağlığı için öncelikli olan yeni risklerin kriterlerini tanımlamak gereklidir. Ancak bu, halihazırda mevcut olan zararlıların bilgisi olmadan başarılabilir. Zararlı yönetimi ve yayılmalarının önlenmesi bitki sağlığını garanti eder ve izleme, elde edilen verilerin bütünlüğü ve doğruluğu için kilit öneme sahiptir.

Bulgaristan Gıda Güvenliği Ajansı, Bitki Sağlığı Sektörü, Uluslararası Bitki Koruma Sözleşmesi ilkelerinin ve ticaretteki fitosaniter önlemlerin uygulanması için Bulgaristan Cumhuriyeti'nin resmi otoritesi olarak, tarımsal üretimde, ormanlık alanlarda, kentsel yeşil alanlarda ve odunsu bitki türlerinin bulunduğu diğer alanlardaki zararlılar için kapsamlı bir resmi kontrol ve sistematik araştırma sistemi uygulamaktadır. Ülke genelinde bitkilerdeki karantina ve yeni zararlılar için erken tespitleri ve odakların eradikasyonu için zamanında önlemlerin uygulanması amacıyla yıllık izleme yapılmaktadır.

İzleme faaliyetlerinin uygulanması sırasında, 2004 yılında Macaristan'dan ithal edilen mazı bitkileri üzerinde *Metcalfa pruinosa* (Say); 2009'da *Tuta absoluta*, 2014'te *Drosophila suzukii* (Matsumura), 2016'da *Aceria kuko* (Kishida) ve ülkemizdeki elverişli iklim koşulları nedeniyle gelişip ülkenin belirli bölgelerinde kalıcı olarak yerleşen daha birçok istilacı tür tespit edilmiştir.

Bitki sağlığı, tarımsal üretimde, ekonominin tamamında ve açık ticaret politikasında rekabetçiliği korumanın kilit bir faktörüdür. Tarım ürünlerini zararlılardan korumak, üretilen bitkisel ürünlerin kalitesini ve güvenliğini etkileyecek ve bu da bitkisel kökenli gıdaların kalitesini artıracaktır. Hedefe ulaşmada – bitki sağlığını korumada – önemli bir faktör, zararlıların oluşturduğu riskler konusunda kamuoyunun bilinçlendirilmesidir. Bunları bilen, kamuoyundan ilgili paydaşlar bir tehlike fark ettiklerinde tepki verecek ve böylece salgın durumunda kontrol otoritelerinin müdahale süresi kısalmış olacaktır.